

Iškilmų išvakarėse grupė muziejaus darbuotojų apdovanoti UAB „Metalo forma“ specialiai jubiliejui sukurtu garbės ženklu

Trakų istorijos muziejaus jubiliejus: istorija ir skaičiai

Vydas NARVIDAS

Šie metai Trakų istorijos muziejui ypatingi. Liepos 28 dieną sukako 60 metų, kai buvo įkurtas nedidelis kraštotyros muziejus, per tuos metus išaugęs į prestižinę, šalies kultūrą reprezentuojančią įstaigą. Trakų istorijos muziejus veiklą pradėjo 1948 metais. Dabartinis istorijos muziejaus statusas jam suteiktas praėjus 17 metų nuo įkūrimo – 1965-aisiais. Šiandien Trakų istorijos muziejui priklauso Salos ir Pusiasalio pilys Trakuose, Medininkų pilis, Karaimų etnografinė paroda Karaimų gatvėje Trakuose ir Sakralinio meno ekspozicija, veikianti Pusiasalio pilies teritorijoje esančiame dominikonų vienuolyne.

Anniversary of the Trakai History Museum:
History and Figures
Vydas NARVIDAS

On 28 July 2008, a small regional museum which has developed into a prestige institution representing the national culture, celebrated its 60th anniversary. The Trakai History Museum which is presented in the publication started its activity in 1948. Today the Trakai History Museum consists of the Island and Peninsula castles in Trakai, the Medininkai Castle, the Karaite Ethnographic Exhibition in the Karaite street in Trakai and the sacral Art Exposition in the Dominican Monastery within the territory of the Peninsula Castle. Every year the museum opens new exhibitions from the museum funds in co-operation with other museums and collectors, and issues new exhibition catalogues. More than 70 exhibitions were organised during the recent 15 years. While celebrating its anniversary, the Trakai History Museum presented to its visitors two fully renovated exhibition halls presenting the history of the Trakai city, the centre of vaivadija of the 15-18th centuries.

Muziejaus veiklos pradžia buvo sunki ir aktyvus muziejinis darbas prasidėjo tik 1957 m., kai muziejuje vyr. moksline bendradarbe pradėjo dirbti Irena Čekanauskaitė. 1959 m. vasario 14 d. Irena Čekanauskaitė-Misiūnienė paskirta direktore ir vadovavo muziejui iki 1992 metų birželio 1 dienos. Deja, 2007 m. vasarą šviesios atminties direktorė I. Misiūnienė išėjo Anapilin.

► 1961 metais muziejui buvo perduoti restauruoti Trakų salos pilies centriniai rūmai. 1962 metais keliose rūmų salėse buvo atidaryta ekspozicija, veikianti iki šiol. 1992 metais restauruota 16 vakarinių kazematų salių, kuriose įrengta nauja ekspozicija. Čia eksponuojamos muziejaus rinkinių kolekcijos. Muziejus yra sukaupęs gausias pyškių, spaudų, porceliano, stiklo, baldų, medžioklės trofėjų, biserio dirbinių kolekcijas ir pristato jas lankytojams.

► 1985 metais Trakų istorijos muziejui buvo perduotas buvusio dominikonų vienuolyno pastatas. 1989 metais, baigus restauravimo darbus, į pirmąjį vienuolyno korpusą įsikėlė muziejaus administracija ir muziejaininkai. 2000 metais baigtas restauruoti antrasis vienuolyno korpusas, kur įrengtos patalpos fondams, įsikūrė muziejaus biblioteka, fotolaboratorija bei restauracinės dirbtuvės. Prieš trejus metus dominikonų vienuolyno koplyčioje atidaryta Sakralinio meno ekspozicija.

► Nuo 1993 metų muziejui vadovauja Virgilijus Poviliūnas, kuris jau 15 metų eina šias pareigas. Nuo darbo pradžios užmegzti ryšiai ir pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Lenkijos muziejais Brodnicoje, Malborke ir Olštynė, Vokietijos muziejumi Rاینėje, Rakverės muziejumi Estijoje, Bario muziejumi Italijoje. Nuo 1994 m. muziejus dalyvauja Pilių ir muziejų aplink Baltijos jūrą asociacijos veikloje. Direktorius V. Poviliūnas atstovauja Lietuvai šios asociacijos komitete.

► Kasmet muziejuje atidaromos naujos parodos iš muziejaus fondų, bendradarbiaujant su kitais muziejais ir kolekcininkais išleidžiami parodų katalogai. Per paskutinius 15 metų surengta daugiau kaip 70 parodų, tai yra vidutiniškai beveik po 5 parodas kasmet.

► Štai ir švęsdamas savo veiklos sukaktį Trakų istorijos muziejus lankytojus pasitiko dviem visiškai atnaujintomis ekspozicijų salėmis, skirtomis Trakų miesto, XV–XVIII a. vaivadijos centro, istorijai. Naujoji ekspozicija vaizdžiai pristato svarbiausius Trakų istorijos momentus, daugiatautės miesto bendruomenės gyvenimo būdą bei kultūrą.

► Muziejaus darbuotojai ypač džiaugiasi kasmet didėjančiu lankytojų srautu. Muziejaus archyve išlikę dokumentai liudija pirmųjų gyvavimo metų statistiką. Štai 1950 m. Trakų salos pilį aplankė apie 500 žmonių. Beveik visi be išimties jie buvo tais metais vasarą vykusios dainų šventės dalyviai. 1955 metais pirmąsias muziejaus ekspozicijas buvusiame karaimų muziejaus pastate

aplankė 151 žmogus. Daugiausia lankytojų muziejuje lankėsi Sąjūdžio metais: 1988 m. čia apsilankė beveik pusė milijono. 1990 m. muziejuje pabuvojo 366 254 lankytojai. Pastaraisiais metais jų skaičius perkopė 300 000 ribą ir dar auga. Šiomet tikimasi, kad bus pasiektas 1990 m. lygis, o gal ne už kalnų ir 1988 m. rekordai.

► Gražią dovaną jubiliejaus proga pateikė DnB NORD bankas, išleidęs proginę „VISA Electron“ mokėjimo kortelę su Trakų pilies vaizdu. Tai – pirmoji proginė kortelė su istorinio paveldo architektūros paminklu.

► Iškilmių išvakarėse eilė muziejaus darbuotojų apdovanoti UAB „Metalas forma“ specialiai jubiliejui sukurtu garbės ženklu.

► Iškilmės skirtos muziejaus jubiliejui vyko liepos 25 d. Trakų salos pilies Didžiojoje menėje. Šia proga sveikinimo žodį tarė LR seimo narė D. Mikutienė, Kultūros ministerijos valstybės sekretorė D. Paknytė ir ministerijos sekretorius R. Kvietkauskas, Trakų rajono savivaldybės vadovai, meras E. Malūkas, jo pirmasis pavaduotojas Ž. Lenkauskas, administracijos direktorius J. Liesys,

muziejaininkai iš Lenkijos: Malborko pilies-muziejaus direktorius M. Mierzwinski, Olštyno Varmijos ir Mozūrų muziejaus direktorius J. Cyganski su muziejaininkais, DnB NORD banko valdybos narys S. Žutautas, Lietuvos kolekcininkų asociacijos prezidentas E. Armoška, Muziejų asociacijos pirmininkas, Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius R. Balza ir kiti garbingi svečiai.

► Šventinį vakarą baigė nuostabus Gyčio Paškevičiaus koncertas. ■

Viktoro Neliubino nuotr.

Muziejų garbingo jubiliejaus proga sveikina Kultūros ministerijos valstybės sekretorė D. Paknytė ir ministerijos sekretorius R. Kvietkauskas

Šventinį vakarą baigė nuostabus Gyčio Paškevičiaus koncertas